

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “สถานภาพสิทธิในการรักษาพยาบาลของแรงงานต่างด้าวในราชอาณาจักรไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสถานภาพสิทธิ ปัญหา และอุปสรรคในการรักษาพยาบาลของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศและบังคับใช้แรงงานต่างด้าวให้ขึ้นทะเบียนประกันตนเพื่อจะได้สิทธิการรักษาพยาบาลศึกษาเชิงเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลภาครัฐ เอกชน กระทรวงแรงงาน และนายจ้าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงโครงสร้างและแบบสังเกตเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหาโดยเทียบเคียงกับมาตรการและแนวทางการดำเนินงานตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวปี 2552 ซึ่งมีผลบังคับใช้ได้ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2553

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจและรับนโยบายการดำเนินการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา โดยมีกิจกรรมสำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย การตรวจสุขภาพประจำปี การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรครวมทั้งการเฝ้าระวังโรค แรงงานต่างด้าวผู้ประสงค์จะทำงานต้องเข้าสู่ระบบการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพทุกคน สำหรับกลุ่มผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว การตรวจสุขภาพหรือประกันสุขภาพให้เป็นไปตามความสมัครใจ อย่างไรก็ตามแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ลงทะเบียนหรือไม่มีบัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าวสามารถซื้อบัตรประกันสุขภาพได้เพื่อให้ได้รับสิทธิในการตรวจรักษาและใช้สิทธิได้เฉพาะในจังหวัดที่ขึ้นทะเบียน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากผลการประกาศและบังคับใช้แรงงานขึ้นทะเบียนประกันตนเพื่อให้มีสิทธิในการเข้าถึงบริการสุขภาพได้ คือ ความไม่ชัดเจนในนโยบายของภาครัฐทำให้ระดับจังหวัดซึ่งมีแรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ไม่สามารถตัดสินใจวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้เอื้อต่อการแก้ไขได้ นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวไม่เห็นความจำเป็นของการซื้อบัตรประกันสุขภาพและบางส่วนไม่ทราบสิทธิรวมทั้งมีปัญหาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการให้บริการในสถานพยาบาลยังคงมีลักษณะการเลือกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ รัฐควรมีนโยบายที่มาจากความร่วมมือกำหนดนโยบายจากหลายหน่วยงาน เน้นให้มีการประสานงานเพื่อให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาประกันตนรวมทั้ง กำหนดหลักการและมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นแนวเดียวกัน ควรชี้แจงและปรับปรุงระบบสุขภาพให้เอื้อต่อการเข้าถึงระบบประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

Abstract

The objective of the study “Rights Status in Medical Care for Migrant Workers in the Kingdom of Thailand” is to study the rights status, problems and obstacles found in the medical care of migrant workers working in Thailand as a result of the announcement and requirement that migrant workers are to register for insurance and medical care rights. This is a document-based study together with interview with officials concerned from the National Security Health Office, Ministry of Public Health, government and private hospitals, Ministry of Labor, and employers, using a structured interview and observation as tools. The contents are analyzed in comparison with the measures and 2009 guidelines for health inspection and health insurance for migrant workers which are in effect until 30 June 2010.

The findings are as follows:

The Ministry of Public Health is charged with the policy and implementation of health inspection and insurance of migrant workers of Burmese, Lao and Cambodian nationalities. Its activities fall in four areas: annual health inspection, medical care, health promotion, and health prevention as well as health surveillance. Migrant workers who wish to work are required to enter into the health inspection or health insurance scheme. For their dependents, health inspection or health insurance is voluntary. However, unregistered migrant workers or those with no migrant worker ID cards can buy health insurance cards in order to earn the right to inspection although they are allowed to exercise these rights only at the province in which they register. The problem is that after the announcement and requirements that the migrant workers are to register to earn the rights to access to health service the government policy is unclear. This has resulted in the situation in which the authorities in the provinces with migrant workers cannot decide how far they can plan and allocate resources for the purpose. In addition, some migrant workers do not realize the necessity of buying health insurance cards, while others are unaware of the rights that follow. There are also problems of

inter-agency coordination, coupled with the fact that services provided by medical establishments are still discriminatory in practice.

The study recommends that the State put in place a policy based on the participation of several agencies concerned, focusing on coordination to ensure that migrant workers join the insurance scheme. The State should also set principles and performance standards in a consistent unified manner. It should make known and improve the health system so that it is easy for migrant workers to get better access to the health insurance scheme.